

TILVÆKST Grovfoder nr. 16, 24. juni 2022

Indhold

- **Mark**
- Aktuelt i majs
- **Vanding**
- Vandingsvejledning uge 25-27
- **Regler og tilskud**
- Benyttelse af ekstensive græsarealer MED/UDEN PLG-tilsagn samt brak

MARK

Aktuelt i majs

Af planterådgiver Peter Siebert

Majsen vokser hurtigt, og det er tid til at få afsluttet radrensningen i majsmarken, inden planterne bliver for store. Det er et godt tidspunkt nu at gennemgå markerne og kontrollere effekten af ukrudtssprøjtningerne.

Ukrudtsbekæmpelsen nærmer sig sin afslutning i majsen og ligeledes skal den sidste gødningstildeling snart være afsluttet, inden majsene bliver for store. Undtagelsen er de sent såede majs, som er sået efter første slæt græs, og som endnu ikke er så langt i væksten. Majsen vokser hurtigt i det varme vejr, og derfor gælder det nu om at få afsluttet ukrudtsbekæmpelsen og radrensningen med isåning af græsefterafgrøde. Det er også nu, at der er en god mulighed for at tage bestik af, hvordan ukrudtsbekæmpelsen og særligt sprøjtningerne har virket.

Resistent ukrudt

Vi oplever stigende problemer med resistent ukrudt, som ikke bekæmpes med de midler, som normalt har effekt mod arterne. Udbredelsen af resistent ukrudt breder sig på samme måde, som andre problemer i marken. Som oftest starter problemet i en lille plet i marken, og der lægges ikke umiddelbart mærke til, at der står noget ukrudt, som normalt vil være bekæmpet i majsen. Det opdages først, når det resistente ukrudt har spredt sig til hele marken og det derfor er meget synligt, at her er et problem.

I majsmarkerne er der set resistent enårig-rapgræs, fuglegræs og kamille. Det er vigtigt at tage resistent ukrudt meget seriøst, da vi ikke kan sprøjte os ud af problemet. Sædskiftet og strategien skal planlægges således, at det resistente ukrudt ikke opformerer og eventuelt vil kunne bekæmpes i andre afgrøder med andre sprøjtemidler. Pløjefri dyrkning kan være en udfordring i forhold til at undgå at få selekteret og opformeret resistent ukrudt, da ukrudtsbekæmpelsen i høj grad er baseret på kemi. Ploven "nulstiller ukrudt" i en kortere periode, og effekten er den samme, uagtet om ukrudtet er resistent.

Det er derfor det perfekte tidspunkt at tage en tur i marken på nuværende tidspunkt, inden majsen lukker rækkerne og gør det mindre synligt, at der står noget "grønt" imellem rækkerne.

Hvad er løsningen så i år, de steder hvor man finder resistent ukrudt? Det gælder om at få begrænset opformeringen af resistent ukrudt, hvorfor første prioritet er at undgå, at det resistente ukrudt sætter frø. I små pletter, hvor der er

mistanke om resistens, kan det derfor være en meget god idé at luge/rense ukrudtet væk. Er det større pletter eller hele marken, er det ikke realistisk at fjerne alt resistent ukrudt, og her er det mere relevant at radrense majsene for at undgå for stor en konkurrence fra ukrudtet i år, og så fremadrettet lave en strategi for bekæmpelsen. I marker med problemer med resistent ukrudt skal strategien og sædskiftet planlægges herefter; problemet bliver kun større hvis det ikke håndteres rettidigt.

Elefanthaler og utrivelige planer

I sidste udgave af TILVÆKST Grovfoder nr. 15 nævnte vi, at der i år ses mange majsplanter, som er angrebet af fritfluellarver i varierende grad. Sammen med fritfluellarve-angreb ser vi også af og til "elefanthaler" i majsene, hvor nogle af bladene er helt rullet sammen. Årsagen til elefanthalerne kendes ikke. Normalt er det kun få planter som er ramt.

Billede 1 Elefanthale i majs. Elefanthaler løses gerne op efter nogen tid, og væksten fortsætter herefter normalt. (Foto: Thomas Harbo, SAGRO)

Fælles for både angreb af fritfluellarver og elefanthaler er, at der på nuværende tidspunkt ikke er noget, vi kan gøre, som kan afhjælpe skaden/fænomenet.

Inden for de seneste en til to uger er det også blevet tydeligt, at mange i år har været nødt til at reducere mængden af den traditionelle NP-startgødning og i stedet har anvendt en ren kvælstofgødning eller prøvet med placeret gylle. Ikke alle steder har placeringen været tilstrækkelig præcis. I en del marker ses stor variation mellem planterne hen over fladen eller i rækken. Forskellene bliver særlig tydelige, når majsene skifter til det blivende rodnet og strækningvæksten sætter ind. Planter i god vækst ser ud som på billedet ovenover med en sund grøn kulør, mens planter som af den ene eller anden grund ikke har en tilstrækkelig forsyning med kvælstof og fosfor bliver hæmmede i vækst og står med et rødtligt skær. Forskellene fortager sig normalt over en kortere periode, når vi som nu har nogle rigtig gode og varme vækstbetingelser.

VANDING

Vandingsvejledning uge 25–27

Af planterådgiver Thomas Harbo

Vanding er fortsat aktuel med større nedbørsunderskud. Bælgsæd og vårsæd prioriteres før slætgræs. Det er ikke aktuelt at vande majs og foderroer endnu.

Så langt henne i vækstsæsonen har nedbørsunderskuddet mellem marker med samme afgrøde udviklet sig vidt forskelligt, og er ikke blot afhængig af jordtype, lokal nedbør og vanding men også af afgrødeudvikling og slættidspunkt for græsmarkerne. Et beregnet nedbørsunderskud kan derfor være mere vildledende end vejledende, hvis ikke der er helt styr på forudsætningerne for beregningen. Det er derfor langt bedre, at du tager jordspyddet eller spaden med i marken for at få et indtryk af, hvor tør jorden er i den enkelte mark.

Alle afgrøder er endnu så grønne, at der fortsat bør holdes på med vanding. Hvordan du (om nødvendigt) skal prioritere

mellem dine afgrøder, afhænger ikke blot af afgrødens faglige behov, men også af en lang række andre overvejelser du må gøre om prisrelationer, kontraktlige forpligtelser, grovfoderlagre, udnyttelse af vandingskapacitet m.v.

Jeg vil derfor alene opliste de faglige prioriteringer mellem afgrøderne, som i øjeblikket – og to til max. tre uger frem – er:

1. Hestebønner/markært
2. Byg/ært helsæd
3. Vårsæd
4. Slætgræs

Dette skal dog nuanceres med flg.:

- Græs til afgræsning har den allerstørste prioritet de efterhånden få steder, det findes.
- Marker med kløvergræsudlæg vandes før marker uden.

Afgrøder som majs og foderroer har endnu ikke noget behov for vanding. Dette ændres i løbet af den kommende måneds tid. Sidst i juli står majsene lige foran blomstring, hvor udbyttetabet ved et stort nedbørsunderskud bliver meget alvorlig. Ligeledes vil et stort nedbørsunderskud i roerne fra sidst i juli og hen gennem august måned resultere i et stort udbyttetab, da det er den periode, hvor der for alvor er en stor tørstofproduktion i afgrøden.

REGLER OG TILSKUD

Benyttelse af ekstensive græsarealer MED/UDEN PLG-tilsagn samt brak

Af planterådgiver Peter Siebert og naturrådgiver Nicolai S. Kjær

Reglerne for græs- og brakarealer er mange og bliver kun flere, når de ekstensive græsarealer kombineres med tilsagn til 20-årige miljøordninger, samt 5-årige tilsagn til pleje af græs- og naturarealer. Det er vigtigt, at du er opmærksom på de forskellige frister for slæt, afgræsning eller evt. afpudsning, hvis du har tilsagn til ovenstående omtalte ordninger.

I skrivende stund passerer vi datoen den 21. juni, som er datoen, hvor plejen af arealer, der er tilmeldt pleje af græs- og naturarealer med forpligtelse til slæt, kan begynde. Der er mange forskellige muligheder på græsarealer i forhold til om arealet anvendes til miljøordninger, brak eller græs. Derfor er det vigtigt at skelne imellem de forskellige ordninger, så der ikke sker misforståelser i forhold til forbudsperioder og aktivitetskrav. Bemærk, at der er forskel på afpudsning og slæt i nedenstående ordninger. Ved en afpudsning fjernes materialet ikke fra marken, hvorimod slæt kendetegnes ved, at materialet høstes og dermed fjernes fra marken.

Græsarealer UDEN tilsagn

For græsmarker uden tilsagn til miljøordninger gælder, at arealet skal være afpudset mindst én gang i perioden 1. juni til den 25. oktober.

Arealer med en gødningskvote skal udnyttes med slæt eller afgræsning. Desto større gødningskvoten er på arealet, desto større er udnyttelseskravet også. Hvis du sælger græs fra dine arealer, er det vigtigt, at du har en faktura på solgt grovfoder. Det er et krav ved en eventuel kontrol at du kan fremvise dokumentation for udnyttelse af græsset. Det er særligt vigtigt på bedrifter, hvor græsset ikke opfodres til egne dyr.

Græsarealer MED tilsagn

Pleje af græs- og naturarealer, tilsagn type 66 og 67

For de 5-årige tilsagn til pleje af græs- og naturarealer gælder særlige regler for slæt eller afgræsning. Tilsagnene har en forpligtelse til slæt eller afgræsning. Det er derfor ikke tilstrækkeligt blot at afpudse arealet.

Arealer med forpligtelse til afgræsning kan opfyldes med to forskellige metoder, "synligt afgræsset" eller "fast græsningstryk", hvoraf du har valgt den ene i fælleskemaet. Ved "fast græsningstryk" gælder, at dyrene skal gå på arealet i hele perioden.

I nedenstående tabel kan du se fristen for forpligtelse til slæt og afgræsning for tilsagn til pleje af græs- og naturarealer.

Tabel 1 Frister i forbindelse med pleje af græs- og naturarealer.

Pleje af græs- og naturarealer, tilsagn type 66 og 67		
Slæt	Afgræsning	
Minimum ét slæt i perioden 21. juni – 15. september	Synligt afgræsset den 15. september	Fast græsningstryk 1. juni – 31. august

Tilsagn til 20-årige miljøordninger

Forpligtelserne til de 20-årige tilsagn er ikke de samme som for pleje af græs- og naturarealer (tilsagnstype 66 og 67) og vil være for omfattende at nævne i denne artikel. Hvis du har tilsagn til én af de 20-årige miljøordninger (tilsagnstype 4, 5, 7, 8, 9, 13, 16, 50 og 55), skal du være særlig opmærksom på, hvilke forpligtelser du har i netop dit tilsagnsbrev. Der kan være specifikke forhold i de enkelte tilsagn, der kan afvige fra de normale plejebetingelser. Se derfor efter i dit tilsagnsbrev, hvilke forpligtelser du har på dine 20-årige tilsagn.

Ekstensivering med slæt

Der er i 2022 indført en ny ordning, som kan anvendes på græsarealer, der ligger inden for et udpeget område i forhold til lavbundsarealer og kulstofrige jorde.

Jeg har endnu til gode at se, at der er kommet tilsagnsbreve ud til de landmænd, der har ansøgt om tilsagn til ordningen. Landbrugsstyrelsen har dog i en nyhed fra den 25. maj meldt ud, at alle, der har ansøgt om tilsagn til ordningen, vil få tilsagnet. Se nyheden her

Aktivitetskravet til denne ordning er minimum ét slæt i perioden 1. juni til 15. september. Arealet må ikke afgræsses, og der må heller ikke tilføres gødning til arealet.

Er du i tvivl om hvilke regler der gælder for dit areal, der har tilsagn til denne nye ordning, kan du se læse mere om ordningen her

Brakarealer

Det er vigtigt ikke at forveksle ekstensive græsarealer med arealer, der er tilmeldt som "brak" i fællesskemaet 2022. Har du braklagte arealer, som er tilmeldt som "slåningsbrak", skal du være opmærksom på, at der er forbud mod afpudsning i perioden 1. maj til 31. juli. Det afslåede materiale må ikke fjernes fra marken og ej heller bruges til opfordring.

Hvis du er i tvivl om, hvad der gælder for netop dine græsarealer, bør du kontakte din planterådgiver.